

Передплата

за «РУСЛАНА» всьомість:
 в Австрії:
 за п'ятий рік 20 кор.
 за рік року 10 кор.
 за шість років 5 кор.
 за місяць 1-70 кор.

За границею:

за шість років: за щоденною
 висялкою 7 доларів, або 12
 рублів; за місячною дьміч
 в тижні 5¹/₂ долара, або 10
 рублів; за висялкою що субо-
 ти 4¹/₂ долара, або 9 рублів.
 Поодиноке число по 10 сот.

РУСЛАН

«Вирнеш ми очи і душу мь лаврєш; а не возьмеш мидости і віри не возьмеш,
 бо русе ми серце і зіра руска.» — З Руських псалмів М. Шашкевича

Телефон Редакції ч. 1484. — Конто почт. щадницї ч. 98.704.

Виходить у Львові що дня крім неділь і руских свят о 5¹/₂ год. по полудні.

Редакция, администрация, і експедиция «Руслана» при ул. Оссолинських ч. II. партер (фронт від ул. Тихой). Експедиция місцева в Агенції Соколовского в пасажі Гавсманна.

Рукописи вертає ся лише на попередче застереженє.

Рекламациі неопечатані є вільні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по ціні 20 с. від стрічки, а в «Надісланім» 40 с. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 30 сот. від стрічки.

Загальна недуга парламентарна і спосіб її вилічення.

(Δ) Що йно покінчили свою діяльність усі краєві сойми і сільні делегації, а державна рада наново почала наради нагло перервані літом. Переглянувши діяльність усіх тих законодавчих тіл, доходимо до помічень доволі сумних, бачимо з малими виймками майже всюди обниженє і занепад парламентаризму, а місце неважної і основної роботи законодавчої починає займати що раз частійше пристрастна боротьба стороництва, яка нераз доводить до насильств, що проявляє ся на останку галасливою обструкцією і сплянуванєм всякої роботи в законодавчих тілах. Признати однак треба безсторонно, що ще найповажнійше ішла робота в австрійській делегації а розправа держала ся взагалі на відповідній сему законодавчому тілу висоті. Як небудь і тут деколи втягано партійні спори місцеві, які не мали найменшої звязи з заграничною політикою монархії і з важними та трудними завданнями, які має рішати делегація.

Тимчасом значна часть краєвих соймів, особливож чеський, моравський, стирийський а навіть галицький були навіщені обструкційною недугою, так що два перші не встигли навіть забезпечити для своїх країв правильної фінансової господарки і ухвалити бюджету. Соймова більшість галицького сойму передержала вправді, десятиднівну обструк-

цію і ухвалила бюджет та деякі інші предлоги законів, однак і тут обструкційний бакциль загніздив ся наслідком неуладжених відносин. Всюди отже до розросту обструкційних бакцилів причиняють ся межинародні спори. Тимто по всіх тих краях треба буде конечно перевести національне порозумінє, котре усунуло би причини національно-політичної боротьби, а також відповідні народо-господарські реформи, що би вирівняли суспільні ріжніці поміж поодинокими верствами населєня і тим способом можна буде промостити дорогу до успішної законодавчої роботи. Далше такий стан є неможливий, а терпеливість, з якою ще доси широкі верства населєня приглядають ся тим подїям по законодавчих тілах, починає вичерпувати ся.

Невдоволенє в широких верствах населєня в цілій Австрії зростає і розповсюджує ся щораз більше, а вся діяльність законодавчих тіл а також діяльність парламентарних стороництва проявляє ся в неанастанній боротьбі, а кінчить ся що найбільше ухваленєм бюджету або нових тягарів.

Тимчасом дорожня росте з кождим днем так, що найзвичайніших і необхідних потреб населєня не буде спроможне заспокоїти. Негілько залізниць, помешканя значно подорожили, але найконечнійші предмети поживи доходять до неможливих і небувалих доси цін, а при тім звичайно зиск з того дістає ся посередникам, перекупням або капіталістам, що поробили з собою умови на підвишенє цін.

Держава отже і законодавчі тіла повинні прийти з підмогою і охороною тим витворчим верствам населєня проти самовільного визиску в громаді, на селі і в місті, в краю і державі, особливож тим середним і низшим верствам населєня, котрі не мають спромоги оборонити ся і захистити проти сеї капіталістичної, рабівничої системи.

Отя народо-господарська нужда повинна би також довести до отямленя проводирів політичних стороництва, довести їх до зближеня і порозуміня в імєня загального добра населєня, а можна сподівати ся, що така спільна робота на народо-господарській основі, в ціли обезпечки і захисту низших і широких верств суспільности проти капіталістичного визиску і заневолєня зможе переоголом витворити такий настрій, котрий би зближив до себе супротивні табори і уможливив порозумінє на основах справедливости і рівноправности.

Події в останних сєсиях краєвих соймів і в державній раді, котрі відбивали ся голосним гомоном навіть в делегаціях призначених для інших важних питань державних, повинні приневолити проводирів стороництва до важної задуми над господарским положенєм населєня, котре є головною підвалиною народного розвитуку, поступу а навіть встанованя. Теперішня сєсія державної ради, де також справа дорожньої станула на дневнім порядку, дає нагоду до такої важкої задуми і до отямленя.

55

Вечері над Леманом.

Написав о. Маріян Моравський, з дозволу видавця переложив о. Іван Плавюк.

(Дальше).

Священник. Яким правом можна сказати, що устала причина борби між державою а християнізмом. Чи нема иншої суперечности між сьвітом, а Божим царством, лише культ божків? А коли гордість, дух ереси і инші чинники, що творять той сьвіт Христом проклятий, возьмуть верх в якійсь державі, хоть би охрещеній, чи не мусить повстати борба між тою державою, а Божим царством? Зрештою наколиб ми вглянули глуше в причини переслідованя старохристиянської Церкви, не в параграфи, що їх укладав Ульційан, але в психологічну причину, що руководила цезарями, то певно знайшлиб ми в основі ту саму причину, котра, як се добре довазав Don Pardoval, склонювала новітших володарів бороти ся з католицькою Церквою. Так само, як они, римські цісарі стикали ся з опором переконаня, що обмежала їх всемогучість: передше всьо було їх, а тепер чують пораз перший, що то є цісарске, тамто Боже — і се головно їх дратує.

Остаточно, не розбираючи дальше тої психологічної справи, скажу: коли зараз по наверненю Константина, держави здійснили цілий Євангельський ідеал, в такім разі згода, устала причина борби між Церквою, а державою; але коли держави зьховали ще много пернів Христу ворожих, коли ті первні протягом віків загорта-

ли нераз під свою власть керму поодиноких держав, — то мусіла бути борба між тими державами а Божим царством, мусіло бути переслідованє Божого царства. А в такім случаю, між многими Церквами, що хотять ухитити за Христові, ся одна має знамя Божого царства, що є жертвою тих переслідовань і котра ставить їм духовний опір, — не ті, що не можуть бути переслідовані, бо угнають ся під ріжними забавками сьвітских володарів.

Miss Wilson. Чи Всечеснійший думають, що єдино у католиків є сила совісти? чи гадаєте, що они одні відріжняють що Боже, що цісарске?

Священник. Знаю, що є протестанти і що є ісповідники східної Церкви, що добре то відріжняють і деколи терплять за свої переконаня, але зазначую, що того не робить ні протестантизм, яко церковна суспільність, ані навіть східна Церква від часу схизми; лише католицька Церква може то ділати і ділає; і ддятого она є переслідована, як ви се замітили. Христос не лише в абстрактнім понятю зробив границю між обсягом цісаря, а обсягом Бога, або релігію, але сю засаду опер на конкретній інституції: перший обсяг належав уже природно до держави, а другий поручив Він своїй Церкві. — Суспільність в наших часах, хотячи забезпечити свою політичну свободу, запровадила поділ державної власти: одному повірила законодавчу власть, другому судівничу, третому виконну і той поділ назвала конституцією. А, 19 віків передше, Христос надав суспільности конституцію без поріваня краспу, що хоронить від насильства єї найсущайшу свободу духа і гідність: через поділ між сьвітською, а духовною властью.

Hainberg. Не перечу, що той погляд має щось величного. Однак я ще вертаю до свого: тяжко мені зрозуміти, щоби Христос не міг видумати для суспільности иншої конституції, як власне той поділ власти, що вічно родить в історії спори, терпіня і борби. Сеж прецінь міг предвидіти!

Don Pardoval. Христос то всьо предвидів, пане Hainberg, і навіть прорік; а однак при закладаню своєї релігії не питав про то, що можна найспокійнійше впровадити в сьвіт — в такім случаю був би певно зробив що иншого, — но, але що найбільше убагороднить людий і взнесе до Бога, хотяи би коштом трудів, борби і терпіня. Своєю догмою зачіпив о гордість людського розуму і ддятого зворохоблена філософія і наука воює з Єго церквою; своїми заповідями зачіпив о розуздані людські пристрасти і ддятого они повстають і сичать супроти Него; зачіпив, як всечеснійший згадали, о всемогучість держави, виняв релігійу зпід єї юридикції і ддятого споганщені держави переслідують Церкву. А чи Церков так лихо на тім виходить? То, що діяло ся за часів мучеництва: що віра скріпляла ся і ширшала, що чеснота гартувала ся і росла аж до геройства, серця убагородняли ся і вносили ся високо понад землю, — то в пізнійших переслідованях Церкви повторяло ся в більшій або меншій степені. А се, панове, є один з середників, котрими Боже Провидінє очищає Церкву від земських домішок: що від часу до часу асилає на неї переслідованє.

(Дальше буде).

Вісти з долитавського середнього шкільництва.

З початком сего шк. року отворено в держ. нім. гімн. в Горицї словінські і італійські паралельки на разі в 1 кл. До словінського відділу прийнято 50 учеників, до італійського 70 і тому італійський відділ поділено на 2 класи. По виписках поглядів ся в горицкій словінській газеті „Soča“, що виходить три рази тижнево від 1870 року, нарікає, що дирекція тому не хотіла прийняти більше учеників до словінського відділу, щоб не бракло учеників до німецького відділу. Попереднього року ходило до 1 кл. горицкої гімназії 151 уч., а то 77 Словінців, 63 Італійців, 9 Німців і 2 інших народностей. Тими днями уступив директор горицкої гімназії, Італієць, а на его місце заіменовано директором Йосифа Томіншека, проф. гімн. в Любляні і визначного словінського письменника. Загально сподіють ся, що слідуєчого шк. року буде також державна горицка нім. реальна школа поділена на три національні відділи.

В Радовецкій німецькій гімназії утворено з початком сего шк. року румунсько-німецькі паралельні відділи, котрі віддано під заряд окремому управителеви. До 1 кл. рум.-нім. відділів вписало ся аж 136 учеників, т. зв. о 2 ученики більше, як перед двома роками до вижницької гімназії. Коли зважимо, що між вписаними тоді до вижницької гімназії учениками була половина Галичан, що лекше здати дітям іспит до рідної гімназії, як до утраквістичної, то вийде, що румунські учителі трохи більше працюють над молодіжею, як українські.

В Сторожинці одержала право прилюдности прив. жидівська гімназія, котра числить вже пять клас. Недавно можна було читати на мурах рідних буковинських міст оголошення, що ученики сторожинецької гімназії виховують ся в строгій релігійности і після всіх ритуальних приписів. Кождий ученик має свій власний „талес“ а почавши від V. кл. мусить вправляти ся в проводі молитвою (im Vorbeten). Недалеко гімназії перетягнуто через дорогу прибитий на двох високих стовпах дріт, котрий вказує, як далеко можуть їти ученики, заки они „gedawenet haben“. Професори і ученики носять пейси і ходять в довгих халатах, а стіни шкільних клас є украшені жидівськими релігійними емблемами.

Бук. рада шк. краєва заключила угоду з одним підприємцем, котрий зобов'язав ся вибудувати будинок для вижницької гімназії під умовою, що ряд буде винаймати той будинок через 25 літ.

До прив. укр. гімназії в Рогатині з правом прилюдности вписало ся 419 учеників а то 202 до 1 кл., 92 до 2 кл., 76 до 3 кл. а 49 до 4 кл. 300 учеників походять з рогатинського повіта а 119 учеників з інших повітів. З станіславівського і бережанського повіту є ледво кількох учеників, тому безосновні є закиди деяких професорів рускої гімназії в Станіславові і утраквістичних клас в Бережанах, що рогатинська гімназія відбирає тим закладам учеників.

В 3. ч. Věstnika českých professorů, що виходить вже 18 літ в Празі, появить ся стаття про українське середнє шкільництво в Галичині і на Буковині.

Чи годить ся дораджувати займати ся спиритистичними досвідками?

(Дальше).
VI. Медіум.

Медіум (з латинського: medium) називають сі особи, з котрими духи входять лекше в зносини, чим з іншими особами, які беруть участь в спиритистичних сеансах. По нашому можна би їх назвати спиритистичними посередниками, чи посередничками відповідно до того, чи сею вибраною духом особою є мужчина чи женщина. Здатність же медіумістичних осіб служити посередниками межі духами а кружком людей, котрі беруть разом з ними участь в спиритистичних засіданнях, могли би ми назвати медіумістичною здатністю або спосібністю. Відповідно до того, чи медія розмовляють з ду-

хами пуканем, писанем, говоренем і т. д., надають їм ріжну назву.

І так:
Медія, що розмовляють з духами за поміччю пуканя, називають пуканцями або типтологічними, а сам спиритизм, типтологічним.

Медія, що розмовляють з духами з підмогою письма, називають пишучими або графологами, а спиритизм, що уживає того способу розмови, графологічним.

Медія, що бачать духів не тільки самі, але справляють, що можуть їх бачити і другі люди з кружка, що беруть участь в засіданню, називають видючими, а спиритизм видючим.

Колиж дух входить на якийсь час в медіум і послугує ся его особою неначе механізмом протягом довшого чи коротшого часу, а потім опускає его, то таке медіум називає ся віщучим; бо дух уживає органу бесіди медіум, щоби висказати такі річи, які є перед очима спиритистів з кружка закриті, хотяй деінде є они явні.

Розрізняють ще медія матеріалізуючі а спиритизм матеріалізаційний. О тих матеріалізаціях виразили ми наш погляд вище.

Заспанє медіумом.

Щоби медіум зробити здібним до розмови з духами, треба спровадити на него сон, або загипнотизувати его, або, як спиритисти виражають ся, впровадити медіум в транс. До того уживають они штучних способів.

Шамбар зводить усі способи, здібні впровадити медіум в транс або глубокий спиритистичний сон, до пятох, а іменно: 1) до впливів на психічні сили медіумом, 2) на зміслові его органи, 3) до механічного діланя на тіло медіумом, 4) до фізичного діланя на медіумом і 5) до трійливих середників.

Перший з вичислених способів полягає на тім, що сей, що хоче успити медіумом, старає ся вплинути на него ріжними моральними способами н. пр. старає ся побудити его до великої радости через те, що їй робить якісь дуже малі обіцянки, яких особа, що має бути заспана, зовсім не сподівала ся, або настрашити її сильно, через оповіданє приміром якогось страшного велізничого случаю, або вкінці вмовити в неї, що она уже спить. Таких способів уживали Левенталь, Рейс, Бессон, Шарпінтон, Гвіді і інші. Gilles de la Tourette оповідає, що він бачив часто сидячу при вікні напротив него якусь істеричку Марию, котра або щось шила або читала. Для розривки говорив він раз до неї: „Маріє, чи ви спите?“ Ні, пане, відповідала Марія, я читаю. Але я вам кажу, говорив знов Жіль, що ви спите. Ні, пане, протестувала Марія. „Алеж даруйте“, говорив знов Жіль: „ваші очі замикають ся, а ваша книжка падає вже, отжеж спите“. І він не докінчив ще сих послідних слів, як Марія попала справді в глубокий сон¹⁾.

До психічних впливів дасть ся зачислити також душевне умученє. Так приміром, коли хтось мислить о тяжких математичних задачах, або коли силує ся пригадати собі щось, що колись видів а в тій хвилі забув, особливо коли ряд тих виджених предметів є дуже великий, то може дуже легко попасти в сон, хотяй серед інших обставин не міг в тім часі ніяк заснути. В той спосіб успляє ся одна секта, котрої члени дивили ся на власний пупець так довго, доки не заснули. Сей сон старали ся они викликати умисно в тій цілі, щоби галюцинації, які стояли звичайно в злуці з тим сном утвердили їх в їх блудній вірі²⁾. І се використовують спиритисти, та піддають особам, що їх мають заспати, умисно такі сили, що їх мусять умучити, щоби спровадити за сим бажаний ними сон.

(Дальше буде).

¹⁾ Ipnotismo e Spiritismo стор. 51.
²⁾ Тамже стор. 53.

Політичний огляд. Австро-Угорщина.

Ческий сойм відрочено. Наколиб з необов'язуючих переговорів, які мають відбувати ся по-

між представниками обидвох народів, виявило ся, що можна дійти до якогось користного висліду, тоді зібрав би ся ческий сойм в другій половині грудня, щоби осягнути хоч частину наміреної переговорами задачі. Передовсім бажать в справі охорони народних меншостей і уживаня язика в автономічних властях довести до якогось порозуміння на основі нової предлоги великих власників.

Державна рада розпочала вчера, в четвер осінню сесию. На першій засіданню після відчитаня впливів забрав слово міністер скарбу др. Білінський і подав свій висід про предложений палаті бюджет на р. 1911. Промову сю подамо завтра. Вечером відбуло ся надзвичайне засіданє посольської палати для вибору делегациї на 1911 р.

Мін. скарбу предложив держ. раді бюджет на 1911 р., котрого загальне запотребованє вносить . . . . . 2.818,196.736 К
а покритє . . . . . 2.818,507.772 К
отже остає надвишка . . . . . 311.036 К

В найбільшій числі подамо перегляд держ. бюджету на основі правительственного прелімінара.

В угорській соймі відбула ся подрібна роваправа над реформою цивільного процесу. Пос. Польоні бувший міністер судівництва, вказував на се, що приналежні до вільномулярських лож судії попадають часто в суперечність із своїми обов'язками. Не годять ся, щоби судії належали до тайних товариств і щоби при вирокках рішали тайні посторонні впливи. Пос. Гусар домагає ся також, щоби судії не могли бути членами тайних товариств. Він вказує на се, що вільномулярів в цілім світі змагають до революційних організацій партійних і тому не можна мати довіря до судейского стану, наколи, як се недавно стало ся, угорський прокуратор протестував проти вироку в іншій державі (др. Алядар Секелі прокуратор був предсідником на вічу, котре протестувало проти страчення Ферера).

Хорватський сойм що йно відкритий відрочено, щоби пересправами з сербско-хорватского коаліцією довести до утвореня соймової більшости, прихильної банови Томашичови. По тих переговорах не сподівають ся великих успіхів, а в кругах прихильних хорватскому правительству думають, що радше практична політика довела би скорше до правильної законодавчої роботи. Тому то президент з старшинства протестував проти відроченя що йно відкритого сойму.

Урядовий хорватський дневник оповіщує з цісарского приказу застанову всякого дальшого поступованя в справі відомого загребского процесу о зраду державну.

Заграниця.

Німецький парламент зібрав ся 22. с. м. на осінню сесию.

В Росії іменований міністром загр. справ заступник керманіча тогож министерства Сазонов на місце уступившого Ізвельского. Сазонов уже якийсь час кермує заграничними справами в Росії і вже брав участь в зїзді царя з цісаром Вільгельмом в Почдамі. Іменований російским амбасадором на віденським дворі Гірс (на місце уступившого кн. Урусова) при нагоді побуту в Петербурзі мав довшу розмову з міністром загр. справ Сазоновом, відтак був в Царським Селі на послуханю у царя, звідки відіде до Відня.

В Мексику революційний рух бисто розширив ся на північні околиці і прибрав грізні для теперішнього правительства розміри. До Berl. Tageblatt звіщають, що революційники убили президента мексиканської републики. Інші вісти запевняють що мексиканське правительство здобуло назад ті міста, які заняли були ворохобники.

Хросимо бігхобити передплату.

НОВИНИ.

— **Календар.** В п'ятницю: руско-кат.: Йосафата; римо-кат.: Катерини. — В суботу: руско-кат.: Івана Золотоуст.; римо-кат.: Конрада.

— **Український промисловий склад в Харкові.** У Харкові сими днями відкриває ся склад українських промислових виробів, виготовлених промисловцями по-тавського губернского земства та київського промислового товариства. Досі у Харкові, як се не дивно, не було продажі оригінальних українських промислових виробів, не дивлячись на те, що они на останніх виставах — н. пр. в Катеринославі — звернули на себе загальну увагу та здобули собі висші нагороди. В розвитку домашнього промислу на Україні найживішу участь приняло полтавське губернське з-мство. В своїм будинку — українській палаті в Полтаві — оно зробило простійний склад і щорічно асигнує на підтриманє промисловців до 60-ти тисяч карбованців. Підчас полтавських свят губерньске земство зорганізувало виставку промислових виробів, на котрій перебували тисячі гостей, Петербурські почесні гості, що і не гадали навіть про мистецтво українських промисловців, з великим здивуванєм спинялись перед делікатними, справжнє мистецкими, витриманими в українськм стилю, роботами їх. Найбільше уваги полтавське земство звертає на розвиток художнього смаку та на збереженє старинних народних орнаментів в повній непорушности, бо орнаменти ці по своїй оригінальности і красі не потребують змін. Губерньске земство має при складі спеціального художника, що помагає промисловцям в їх роботах й уладжує в полтавській губернії ткацкі та гончарні школи, майстерні; не жалує оно також коштів і на розшукуванє ім'я памятників української старини і з увагою відносить ся до розповсюдження виробів. Ткацка та гончарська школа єствує, між иншим, в Миргороді, се так звана „Гоголівська“ школа. Вироби українських промисловців не мають нічого спільного з роботою промисловців центральних губерній, де, як відомо, приходиться дуже часто вигадувати так званій „руській стиль“. З найдавніших часів по українських селах працювали промисловці і ткацкі ручні роботи українських жінок були дуже поширені. Ручні роботи українських ткачів та гончарів можуть бороти ся з фабричними виробами, але для сього потрібна допомога земства та громадянства і полтавське губерньске земство таку підтримку і дзе промисловцям, де тільки може. У харківськм складі, як ми вже казали, будуть переважно вироби з складу полтавського земства, по всім галузям праці. Усі нові роботи промисловців полтавської та київської губерній будуть зараз же відсилатися в харківський склад, впорядники якого клопочуть ся збиранєм промислових виробів і по харківській губернії. („Рада“).

— **В обороні чести!** Від гр. кат. уряду деканального коломийського одержуємо отсе письмо: „Високоповажана Редакціє! Уряд деканальний коломийський вислав за посвідкою під днем 29 жовтня с. р. спростованє до часописи „Галичанин“ з причини тяжкого оклеветаня священика о. Онуфрія Вергуна, пароха в Дебеславцях; з огляду, що згадана часопись спростованя досі не помістила, прошу о ласкаве поміщенє его в „Руслані“: „На основі переведеного урядового доходження, простую злбне і цілком неправдиве безименне донесенє з Коломиї уміщенє в рубриці „хроника“ часописи „Галичанин“ з дня 30 вересня с. р. ч. 282. а то: неправдою є, немовби о. Онуфрій Вергун, парох Дебеславець в ц. к. коломийськм старостві сказав коли небудь до свідка „я знаю тоє зі сповіда“, а правдою є, що о. Вергун при доходженю важности вибору віята закинув свідкам: жидови і селянинови, який за ним тягнув — неправдомовність і загально звисне наганне житє, на що послідний відповів „а Ви звідки то знаєте, коли я у Вас не сповідаю ся“; неправдою є також, немовби о. Вергуна ц. к. ст. комісар Совіньський яким небудь словом упрекнув за нарушенє печати сповіда“. — Корнич, 20. листопада 1910. — Гр. кат. уряд деканальний коломийський. — о. Александр Русин, декан коломийський (L. S.).

— **Сегорічна зима** зачала ся далеко скорше, чим попередніми роками і значила ся великими снігами. По деяких сторонах Галичини сніг доходить до 1 метра глубини. Метеорологи заповідають, що ся зима буде тяжка, особливо для убогого населеня. Великі сніги спинили залізничий рух на деяких другорядних шляхах, як зі Станіслава до Делятина, зі Станіслава до Чорткова, з Тернополя до Збаража і з Камінки струм. до Стоянова. Навіть на головних шляхах рух поїздів дізнає перешкоди. Оноді вночі застряг в снігу поспішний поїзд з Підволочиска коло Кривчиць під Львовом і треба було 100 робітників, щоби поїзд міг добити ся до Львова. Так само поїзд до Рави рускої переночував оноді в снігу коло Куликова. Коли би сніг не перестав падати, то і на інших шляхах не дало би ся довго удержати правильний рух поїздів.

— **До чого доводить безрелігійна школа?** L'Univers подає, що після урядової статистики при падє у Франції на малолітніх велике число проступників. І так: на 1000 злочинів, припадає 4 на малолітніх више 16 літ, а 164 на малолітніх, що мають над 16 а не досягнули ще 20 літ. 23% злочинів, 15% підпадів, 17% злочинів з 1909 року не мало ще 21 літ. І такі то школи бажали би мати наші вільнодумці; — не завидуємо їм.

— **Спадщина по гр. Льві Толстім.** Толстой в завіщаню записав всі свої печатані писаня, на добро загалу, значать, родина не буде мати з них ніякого доходу. Зате, як донесять „Берж. Ведом.“ найдено рукописи непечатаних творів Толстого, а се, одну велику повість і багато новель. Ті твори призначив Толстой в завіщаню на власність родини і сим обезпечив їй матеріальне положенє.

Оповідки.

— **Іменованя.** Кр. Рада шкільна затвердила в учительськм званю і надала титул професора Олегови Целевичови в рускій гімназії в Перемишлі; іменовала заступниками учителів: Петра Мечника в філії рускої гімназії у Львові, Фр. Ульковського в І. реалній. шк. у Львові, Івана Рогошевського в гімна. в Дембиці, Петра Яблоньського в учит. семіні в Самборі, о. Олекс. Гуньовського заступником учителя гр.-кат. релігії в учит. семіні в Чорткові, Мих. Бутиковського, учит. б.-к. шк. в Чорткові, заступником учителя в учит. семіні в Чорткові; перенесла Андр. Мартусевича з учит. семіні в Самборі до учит. семіні в Станіславі.

— **Конкурси.** Головний Виділ Тов-а „Просьвіта“ розписує отсим конкурсу на дві премії бл. п. Йосифа і Вікторії Студинських по 200 К за написанє історичного оповіданя. Конкурсний твір має відповідати отсим вимогам: 1. Має бути оригінальний, з цілю будити національну і громадську свідомість поміж руским народом. 2. Має бути артистичний, в тенденції патриотичний. 3. Не може бути більший обємом як 3 аркуші друку. Твори належить надсилати до Головного Виділу Тов-а „Просьвіта“ у Львові в речинці по кнець червця 1911 р.

Гол. Виділ Тов-а „Просьвіта“ розписує конкурс на дві премії 900 К і 450 К з „фонду Михайлового“ за оригінальну драму або повість в історичній бувальщини України-Руси. Речинець конкурсу одорічний від дня его оголошеня. Колиб у часі одного року не прислано відповідних творів, тоді оголосить ся новий конкурс на дальший один рік. Автор обовязаний преміювану драму чи повість надруковати в протягу року після присудженя премії. В противнім разі право першого накладу прислугує Тов-у „Просьвіта“. В друку не вільно автором робити ніяких змін, так під зглядом змісту як і тенденції. Усі твори належить присилати під адресою: Товариство „Просьвіта“ у Львові, Ринок число 10.

— **Надзвичайні заг. збори „Сокола Батька“** відбудуть ся в суботу дня 3. грудня 1910. р. о год. 7. вечір в салі Тов-а ул. Руска ч. 20. Порядок: 1) Доповняючий вибір: II го містоголови і членів Старшини: одного на три роки, одного на два роки, двох на один рік. 2) Зміна устава Тов-а. 3) Внески і запити. — Ізза ваги справ поставлених в порядку нарад просимо Другів явитись численно і точно. Гаразд! За Старшину: Ів. Боберський, голова. Мир. Федусевич, справник.

— **Переписна Адміністрація.** З технічних причин не можна було на час владити передрук повісти „Мій новий сотрудник“. Напечатано вже 21 аркушів, а 4 останні будуть напечатані сими днями, почім по зброшурованю найдалше до двох чижнів розішле ся книжку всім єї пов. передплатникам. Дальшу передплату на сю повість приймає наша Адміністрація.

Звіт

з діяльности Виділу „Львівського Бояна“ за адміністраційний рік 1909/10.

(Дальше).

З важніших справ, які виділ обговорював і старав ся перевести в діло, годить ся згадати про слідуєчі:

Щоби зближити членів до себе, уладив виділ дня 22. січня 1910 р. в комнатах „Бесіди“ вечерницю з танцями;

виділ словниєм ухвалу загальних зборів і вручив шести іменованим почесним членам грамоти будьто на святочній, нарочно ad hoc скликаний пробі, будьто в приватних мешканях відзначених за незвичайні заслуги для товариства і розвою музики людей;

відпоручник виділу „Львівського Бояна“ др. Студинський взяв участь в здвизі „Соколів“ в

Тернополі та вбив гвіздє при нагоді посвяченя прапора;

рівнож вислав виділ відпоручника в особі д-ра Мих. Волошина на здвиг „Січій“ в Станіславі; з огляду, що за 5 літ припадає 25-літній ювілей єствования товариства, рішено на внесок д-ра Волошина, збирати матеріяли для укладу історії житя і розвою „Львівського Бояна“. В сій цілі вибрано комісію зложеною з д-ра Студинського, д-ра Волошина, проф. Вітошинського і Форостини, яка почала вступні роботи;

мужеский хор „Львівського Бояна“ і „Бандуриста“ віддав пісню останну прислугу Матері сердечного товариша артиста-скрипка, п. Евгена Перфецького, яка, хоть Полька родом, виховала дітий на свідомих Русинів, а сама брала участь в концертах товариства, акомпаніованем на фортевяні при сольовій гри сина;

на фонд стилєндийний Тараса Шевченка, що остає під зарядом „Просьвіти“ призначив виділ з доходу на Тарасовім концерті суму 300 корон;

виділ обговорював участь „Львівського Бояна“ в концертах, якими львівські, українські товариства думають пошанувати в р. 1911 пидєятеліте смерти Шевченка у Львові, та призадумував ся над виїздом хору товариства на Шевченкове свято до Києва. В сій цілі вислав виділ делегата до анкети львівських товариств в особі дірігента, д-ра Волошина;

виділ зложив подяку товариству „Просьвіта“ за безкорисне відступленє одной комнати, сумєжної з салею „Руської Бесіди“ на вечері, в яких відбувають ся проби;

виділ звертав ся з просьбами до сойму і міністерства просьвіти о підвищенє соймової і державної субвенції, однак безуспішно.

СПИС ЧЛЕНІВ:

Члени почесні:

Лисенко Микола
Шухевич Володимир
Др. Волошин Михайло
Колесса Філарет
о. Нижанковський Остап
Др. Людкевич Станіслав
Др. Федак Стефан
Ясеничка Олена.

Члени дійсні:

Агопсович Вікторія
Др. Ардан Стефан
Артимович Петро
Барвіньска Гая
Бассова Марія
Бачиньска Ольга
Берест Петро
Др. Бережницький Іван
Білковский Іван
Білинська Ростислава
Бірецька Олександра
Бородієвич Евген
Божейко Юліян
Будзиновский Леонард
Вахняннівна Оля
Вахнянин Богдан
Вахнянин Данило
Вахнянин Остап
Вітошинський Ярослав
Винницький Ярослав
Гайдерівна Юлія
Гарасевич Михайло
Гарасовский Володимир
Гірякова Олександра
Гнатковский Станіслав
Говиковичева Марія
Гойванович Володимир
Городський Адам
Гриневичева Катерина
Гринів Володимир
Гузаришна Люба
Гузар Роман
Гець Іван
Гулевич Броніслав.

(Конець буде).

МАЛИЙ ФЕЙЛЕТОН.

ГІСТЬ.

Оповіданє гр. Льва Толстєя.

(Дальше).

Степанович тільки потряс головою, але нічого не відповів, випив свій чай та поставив склянку до гори дном. Але Марко відвернув її і наляв ще раз. Пий-но! Нехай тобі на здоровлє піде! Я міркую, що Він прийде. Та-ж коли Він ходив по землі, то ніким не погорджував, навпаки найчастійше приставав з убогою сїромою. Випшукував все вбогих, а учеників своїх навіть вибирав найчастійше з помежи таких людей, як ми оба, з помежи робітників. „Хто вивиспуєть ся, каже Ісус Христос, буде понижений, а хто понижуєть ся, той буде вивиспений. Ви назива-

сте мене Господом, а я буду вам мити ноги. Хто хоче бути першим, той нехай буде слугою всіх. Бо щасливі, каже, вбогі і милуючі супокій і ті, що чисті серцем“.

Степанович аж забув о своїм чаю. Була се стара, немічна людина, а отсе тепер сидів згорблений та слухав, а слюзи спливали йому по лицях. — Но пий-же, пий! — казав Марко; але Степанович перехрестив ся, подякував, відсунув склянку від себе і повстав. — Дякувати вам, Марку Авдєйчу — сказав — угостив ти мене, накормив тіло і душу.

— А прийди-но ще коли, прошу, зробиш мені велику приємність, коли мене відвідаєш — кликав за ним Марко. Степанович вийшов, а Марко наляв собі решту чаю, випив, відложив на бік посудину і забрав ся знов до роботи. Як раз набивав якийсь облас. Пускає і пускає а все спозирає у вікно. Дожидає Ісуса Христа, думє тільки о Нїм та о Его сьвятых ділах. А на думцї в него все многі слова Христові.

Двох вояків перейшло попри віконце, оден в чоботах коміських, другий в своїх власних; потому перейшов пан з сусідної каменїці в блискучих калюшах, потому пекар з кошом. Коли вже перейшли, наблизилася якась селянка у вовняних унучках і ходаках. Перейшла попри вікно і станула віддаль при стєвнї.

Марко споглядає крізь вікно і бачить, що се якась чужа, що лихо одїта та що тримає дитину на руках; станула плечима до вітру та хоче дитину як найлучше отулити, але не має чим її окрити. Одежа жінки легка та ще й подерта. А Марко чує, як дитина кричить і як жінка силуєть ся її успокоїти, а не годна отулити. Встав отже, вийшов до дверей, станув на порозї і закликав: — Жінко, гей жінко! — а вона почула его і відвернула ся. — Чого се ти стоїш з дитиною в таку лють? Ходи-но сюди до моєї хати, тут лучше буде вам обвинути її. Ходи — ось так, сюди входить ся!

Зацудувала ся велими і гляділа на него жінка: старий чоловік, з фартухом, з очками на носї, ключє її до хати! І пішла за ним, зїїшла по сходах та увїйшла до хати, де її старий підвів до стїлця. — Осьде сїдай собі, жінко — сказав — так, ближе ще до печі; можеш тут огріти ся та заспокоїти малого. — Не має що виссати — сказала жінка, — сама я нинї не їла ще нічого. І притулила дитинку до грудий.

А Марко покивав головою, підїйшов до стола, взяв кавалок хлїба, добув з печі горщик з борщем та наляв до горнятка. Добув також горня з кашею, але що каша не була ще зварена, то й зміг тільки погостити жінку квасом і хлїбом. — Сїдай-но та їдж — сказав — а я за той час потримаю дитину. Не бій ся! і я мав діти — знаю, як коло них треба ходити.

Жінка перехрестила ся, сїла за столом і стала їсти, а Марко присїв на ліжку коло дитини. Насамперед промовляв до неї та кляскав язиком, але се ему якось не йшло, бо не мав вже зубів, а дитина не переставала кричати. Отсе-ж він і взяв ся на спосіб: приближає малому палець до губ і знов уїме; до уст ему не вкладає, бо палець чорний, смолою замащений. А мале стало глядіти за пальцем і притихло. А зати́м стало і сьміятись. Марко сам тїшив ся з дитиною, а жінка їла та розповідала про се, хто вона і куди їде.

— Мій чоловік у війську — казала; — вісім місяців буде тому, як пішов у похід, а я доси і вїстки про него не маю. Я за кухарку служила, та як прийшла на сьвіт дитина, не хотїли мене вже довше тримати. Третий вже місяць мучу ся так та не маю служби. Все, що було, продала я, щоб вижити. Хотїла я піти за мамку, але не прийняли мене; — казали, що я марна. А тепер отсе їду до одної купчихи, де служить мої баба. Там обїцали мене прийняти. На тїм тижнї маю там бути, та се далека дорога, а я змучена і той мій хробо́чок змучений. Богу дякувати, що нас ще господиня моя через милість Божу не викинула з хати, а то не знаю, щоб я тоді з собою почала.

А Марко зітхнув і сказав: — Но, а тиж не маєш якої теплішої одежі? — А звідки ж менї се взяти? — відказала — вчєра ще віддала я в застав останню хустку за двайцять копійок.

Опісля пішла до ліжка і взяла дитину на руки, а Марко встав також, пішов до кута, шукав там щось через хвилю і видобув старий кафтан. — Возьми се — сказав — не на богато воно тобі здасть ся, але хоч дитину будеш мала в що завинути.

Жінка поглядїла перше на кафтан, потїм на старого, знов на кафтан, взяла его та стала плакати. Марко також мусїв відвернути ся. Ви́тягнув опїсля скриню з під ліжка, нишпорив у нїй а відтак звернув ся до жінки. А вона казала: Нехай же вам Ісус Христос заупаїть, дядьку! Бо отсеж то він таки був, та привїв мене під ваше вікно. А таки булаб замерзла менї дитина. Як я ще виходила з дому, було тепло а тепер дивїть, яка се лють настала! Таки так, що се Він, Ісус Христос, казав вам глядіти у вікно, та побачити мене, вбо́гу жінку.

Марко на се всьміхнув ся та сказав: — А так! то Він! Не дармож я, жінко, глядїв у вікно. І Марко оповїв жінцї вояка свій сон і як почув голос, котрий йому повідав, що Ісус Христос відвідає его нинї. — Се може бути — сказала жінка, встала, завинула дитину в кафтан, поклонилася Маркови, та подякувала ему ще раз.

— Возьми се в імя Христове — сказав Марко, встромлюючи їй в руку грїш двайцять копійковий — відбери за се хустку.

Жінка перехрестила ся, Марко також перехрестив ся та відвїв її на улицю. (Конець буде).

Телеграми

з дня 25. листопада.

Загреб. Бан заявив, що скличе сойм, если коалїція запроучить, що будуть избранї послї до угорского сойма та що буде ухвалена інде мнїзацийна предлога. Коалїція відкинула ті у словини.

Атени. В Канєї (на Кретї) отворено вчєра народнї збори в імени грецкого короля. Магометаньскї послї явили ся аж при кінци засїданя.

Льондон. З Рїо де Жанейро доносять, що н тамошнїй пристанї зворохобила ся залога двох военних бразилїйских кораблїв, поубивала офіцїрїв і стрїляла на мїстї. Причина розруху має бути політична.

По причинї виїзду можна дешево купити у сьвященика зовсїм нове пїанно. Відомість в адміністрації „Руслана“.

Colosseum

в пасажи Германів

при ул. Соняшній у Львові.
від 16. до 31. листопада 1910.

Найгарнїйша сензация.

Щоленно о 8. год. вечер представлено. В недїлі і сьвята 2 представлення о 4. год. по пол. і о 8. год. вечером. Що пнятиці High-Life представлено. Білети вчаснїйше можна набути в конторї Пльова при ул. Кароля Людвика ч. 5

П. А. Шіган

Мій хобий содружник.

Переклав Вол. Держирука.

Виїде протягом місяця жовтня с. р. як відбитка з фейлетонів нашої часописи. Обїме она понад 25 аркушїв друку. Ся знаменита повість повинна находити ся в кождїй рускїй хатї. Передплату в цїнї 2 К 50 сот. з пересилкою 3 кор. приймає просягом місяця жовтня наша редакция. Від дня 1. падолїста нов. стїля цїна книжки буде вивосити 4 корони.

Антїн Хойнацкїй

кнїгар, Львів, Садовницка ч. 79, привимає замовленя на всі книжки і висилає відворотною поштою за післяплатою.

Має на складї:

Богдан Лепкїй: Листки падуць. Поезїї. Цїна в оправї 2 К.

Стрїчки. Поезїї. Цїна в оправї 2 К.
Нова збїрка. Оповіданє. Пачкар, Сон, Жердва, Ту продають трупа, Босїй, Ше крок, ще тва. Цїна в оправї 1 К 50 с.

Оповіданя. (Цьвіт щастя, „Закутник“, Стрїча Почивок). Цїна в оправї 2 К.

Щаслива година. Оповіданя. (Щаслива година, Звичайна істория, Мєсть, Глум, Барометер, В лїсї, На Сокильскїм, В корчмі). Цїна в оправї 2 Корони. (6—10)

Ол. Барвіньскїй, Історичнїй огляд засновин Народного Дому у Львовї (наосновї жерел). — Цїна 80 сотикїв.

Ол. Барвіньскїй, З останних десятилїть XIX віку. — Цїна 40 сот.

W sprawie uniwersytetu lwowskiego listk Edw. Gniewosza, szefa sencyjnego ministerstwa wyznań i ośw. do Alexandra Barwińskiego — Цїна 10 сот.

Гомерова Одиссея, переклад Ніщивьского Байди Ч. І і П. — Цїна 4 К 40 с.

Метаморфози Овідия, переклад Сердешного. — Цїна 1 К.

Григорїй С. Скворода. — Цїна 30 с.

Конисьскїй, Непримирана. — 40 с.

Куліш, Дон Жуан Байрона. — 40 с.

Антїн Головатий, Уманця. — 30 с.

Шевченко, Наймичка, повість. — 60 с.

Княгиня 30.

Проф. Ратміров, повість Мордовця. — 40 с

Оржешко, Великий, новела. — 50 с

Иов, переспів П. Ратая. — 1 К.

Можна дістати через адміністрацію „Руслана“ або в книгарнї Н. Товариства ім. Шевченка.

„ДОСТАВА“

у Львові, ул. Руска ч. 20

в Станїславові, ул. Смольки 1

спровадила новї матерїї на ризи і хоругви, — металевї виробї (чанї, лїхтарї і крести) і різьби (кивоти, професїональнї вїнтарї).

Поручає випробованих різбарїв для іконостасів і престолів та малярїв для церков.

Золочене чаш і напращу риз просьть ся висилати просто до Львова.

Платить за вклякдовї гроші 6%!

Розклад залїзничих поїздів

важнїй від 1. мая 1910.

До Львова приходять з	рано	перед пол.	по пол.	вечер	в ночї
Кракора	5:50	8:55	1:30	5:45	10:05
Кракова	7:27	10:10	1:15 B	3:40	2:30
Тарнога	—	—	1:05	—	—
Підволочиск	7:20	12:00	2:15	5:40	10:30
Черновець	8:05	—	2:05	5:3	9:30
Черновець	—	—	—	6:3	12:20
Станїславоча	5:45	—	—	—	—
Коломї	—	10:21	—	—	—
Ходорова	5:15 Г	—	—	—	—
Стрия	7:28	11:45	4:25	7:41	11:02
Стрия	—	—	—	10:19 D	—
Самбора	8:00	9:58	2:00	—	9:00
Рапи рускої	7:32	12:00	—	8:00	—
Яворова	8:15	—	5:0	—	—
Брухович	7:32	1:05 Л	1:33 B	8:00	9:25 B
Брухович	7:49 K	1:20	4:10 B	3:26 K	—
Підгаєць	—	11:15	—	—	—
Винник	—	—	—	—	12:10
Янова	8:15	1:10 K	5:00	9:26 K	10:07 K
Любїня	8:00	9:38	2:00	9:00	11:40 P
На Підзамчє з:	—	—	—	—	—
Підволочиск	7:01	11:40	2:00	5:17	10:13
Бродїв	7:01	—	2:00	5:17	10:12
Підгаєць	—	10:54	—	9:44	—
Винник	7:26	—	—	6:29	11:55 A
На Личанїв з:	—	—	—	—	—
Підгаєць	—	10:33	—	9:28	—
Винник	7:10	—	—	6:13	11:39 A
Зі Львова відходять до	рано	перед пол.	по полуд.	вечер	в ночї
Кракора	5:55	8:25	3:15	6:55	11:15
Кракора	6:04	8:40	3:55	7:45	12:40
Кракора	—	—	2:45	6:04	—
Мшани	—	—	3:30	5:41	—
Підволочиск	6:20	10:40	2:16	8:10	11:10
Черновець	6:10	9:35	—	—	10:35
Черновець	—	9:10	2:23	—	2:56
Станїславоча	—	—	2:52	—	—
Коломї	—	—	—	5:59	—
Ходорова	—	—	—	8:23 B	—
Стрия	7:30	10:15	1:45	6:50	11:25
Самбора	8:00	9:05	3:40	—	10:40
Рапи рускої	7:31	—	2:30	7:10	11:35 B
Яворова	8:20	—	—	6:30	—
Брухович	6:13	10:05 L	2:35 B	8:38 B	11:35 B
Брухович	7:34	12:25 B	4:24 B	7:10	—
Підгаєць	5:58	—	—	6:16	—
Янова	8:20	10:20 K	1:35 H	3:35	6:39 K
Любїня	6:00	9:05	2:15 P	3:40	10:40
3 Підзамчє о:	—	—	—	—	—
Підволочиск	6:35	11:00	2:31	8:33	11:32
Бродїв	6:35	11:00	2:31	8:33	—
Підгаєць	6:12	—	—	6:30	—
Винник	—	—	1:30	—	11:35 A
3 Личанова до:	—	—	—	—	—
Підгаєць	6:31	—	—	6:50	—
Винник	—	—	1:49	—	10:54

ЗАМІТКА: Поспїшнї поїзди печатанї товстим друком. — *) Лише в недїлі.

A = лише в середї і суботї. — B = від 1:6 до 30/9 щоденно; B = в день перед кождою недїлею і сьвяти обох обрядїв. — Г = в день по кождїй недїлі і сьвяти обох обрядїв. — Д = від 19/6. до 11/9. в недїлі і рим-кат. сьвята. — З = від 1/6. до 30/9. щоденно. — K = від 1/5. до 30/9. щоденно. — Л = від 1/6 до 31. щоденно. — H = від 1/5. до 11/9. в недїлі і рим. кат. сьвята. — P = від 15/5. до 11/9. в недїлі і рим. кат. сьвята.